

Høringsinnspill på Strategirådets rapport om ansvarlig investeringspraksis

Changemaker takker for muligheten til å komme med høringsinnspill på Strategirådets rapport om ansvarlig investeringspraksis i Statens pensjonsfond utland, Oljefondet.

De historiske etiske retningslinjene og Etikkrådet feirer i år 10 år, og en svekkelse av det etiske arbeidet er ikke et verdig jubileum. I motsetning til Strategirådet mener Changemaker at den ansvarlige eierskapsutøvelsen er best tjent med å fortsette og holde økt avkastning og etiske hensyn adskilt. Heller enn å følge rapportens anbefalinger om å integrere det etiske arbeidet inn under Norges Bank mener Changemaker at tiden er moden for at dagens uavhengige Etikkråd blir styrket og får mandat til å ta avgjørelser vedrørende uttrekk og observasjon av selskaper.

Changemaker anerkjenner og er glad for at Strategirådets rapport har pekt ut flere av de samme utfordringene i eierskapsutøvelsen som Changemaker har belyst, blant annet i vår rapport om etikken i Oljefondet fra oktober 2012. Behovet for en mer helhetlig eierskapsutøvelse og kortere behandlingstid hos finansdepartementet er viktig å oppfylle. Changemaker synes derfor det er oppsiktsvekkende at Strategirådet konkluderer med å anbefale tiltak som ser ut til å svekke Etikkrådets arbeid. Et mer uavhengig etikkråd med vedtaksmyndighet i observasjon- og uttrekkssaker, samt økte ressurser er en bedre løsning på dagens utfordringer, og sikrer at finansielle og politiske hensyn ikke trumfer etiske hensyn. Etikken blir allerede i dag nedprioritert i eierskapsutøvelsen, og vi frykter at dette vil forsterkes om beslutninger om observasjon og uttrekk skal tas av Norges Bank.

Changemaker mener det er naivt å tro at banken vil kunne være i stand til å veie etiske hensyn opp mot avkastningshensyn, og ivareta samme grad av åpenhet, som vi har med det uavhengige Etikkrådet i dag. Kompetansen som kreves for å ta slike vurderinger finnes ikke i banken i dag, og det er heller ikke en del av bankens mandat. Vi frykter en utvanning av de etiske retningslinjene og at arbeidet blir unntatt offentlighet, dersom dagens etikkråd blir integrert i Norges Banks eierskapsarbeid. I dagens forvaltning har beslutningene om observasjon og uttrekk blitt en omfattende politisk prosess som gjør at tilrådingene treneres i Finansdepartementet.

Dette gjør departementet uskikket til å ha det endelige ansvaret for observasjon og uttrekk av selskaper.

Strategirådets rapport belyser kun én side av hva begrepet ansvarlig eierskap skal innebære. Like viktig som økonomisk ansvarlighet er behovet for å sørge for at Oljefondet ikke begår systematiske brudd på menneskerettigheter. En ansvarlig investering må derfor være en investering som ivaretar fremtidige nordmenns interesser uten å gå utover velferden til mennesker i fattige land.

Det er også skuffende å se at Strategirådet anerkjenner at åpenheten må styrkes i den etiske forvaltningen, for så å foreslå en lukket dialog med selskaper. Changemaker mener at åpenhet rundt dialogen med selskaper er en av styrkene ved dagens modell, og at åpenhet rundt Etikkrådets vurderinger og Finansdepartementets vedtak har positive ringvirkninger.

Derfor anbefaler Changemaker at:

1. Etikkrådets uavhengighet sikres
2. Det etiske arbeidet styrkes med økte ressurser til både Etikkrådet og dets sekretariat
3. Etikkrådets mandat styrkes med et språk som tydelig setter etiske hensyn foran økonomiske hensyn
4. Etikkrådet får myndighet til å vedta uttrekk og observasjon
5. Tilrådninger om utelukkelse og observasjon, samt vedtak skal fortsette å bli offentliggjort

Etter 10 historiske år med stadige forbedringer og styrking av det etiske arbeidet, mener Changemaker Strategirådets forslag om å putte Etikkrådet under Norges Bank heller enn å styrke etikken kan svekke og undergrave den. Håndhevelsen av de etiske retningslinjene må være uavhengig, og sikre at hensyn til økt avkastning ikke trumfer etiske hensyn.

Mvh

Ingrid Aas Borge, leder i Changemaker